

C/2024/7061

4.12.2024

**Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Europejskie regiony przygotowane na wstrząsy:
wzmocnienie lokalnej i regionalnej odporności gospodarczej w ramach strategicznego rozwoju
jednolitego rynku**

(C/2024/7061)

Sprawozdawca: Ilpo HELTIMOINEN (FI/EKR), radny miasta Lappeenranta

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR),

1. Przypomina, że niedawne kryzysy, takie jak pandemia COVID-19 i niczym niesprokowana i nieuzasadniona agresja wojskowa Rosji na Ukrainę, ale także kryzysy finansowy i zadłużeniowy, znacznie zakłóciły – a migracja i kryzys klimatyczny wywarły wpływ na – funkcjonowanie jednolitego rynku i wpłynęły na konkurencyjność regionów w całej UE, co podkreśla znaczenie wzmocnienia regionalnej odporności gospodarczej.
2. Podkreśla, że skutki terytorialne niedawnych kryzysów nie były wszędzie takie same. Niektóre państwa członkowskie ucierpiały w większym stopniu niż inne, a skutki regionalne w państwach członkowskich były również asymetryczne. W zależności od podatności na zagrożenia zdolność gospodarek regionalnych do przetrwania wstrząsów i odbudowy po nich okazała się bardzo różna.
3. Podkreśla powiązany charakter odporności i konkurencyjności w rozwoju regionalnym i uznaje, że solidne strategie odporności mają zasadnicze znaczenie dla trwałej konkurencyjności gospodarczej i rozwoju.
4. Akcentuje, że konieczne jest całościowe spojrzenie na odporność na szczeblu regionalnym, w tym na odporność gospodarczą, społeczną, geopolityczną, a także ekologiczną i cyfrową⁽¹⁾. Podkreśla także znaczenie proaktywnych środków, aby przeciwdziałać czynnikom leżącym u podstaw wstrząsów w tych dziedzinach, takim jak niestabilność geopolityczna, kryzys demograficzny i zmiana klimatu.
5. Wzywa następną Komisję Europejską do podjęcia działań na rzecz wzmocnienia wymiaru odporności w swoich narzędziach politycznych, w szczególności tych związanych z konkurencyjnością i jednolitym rynkiem w celu dalszego wzmocnienia odporności gospodarczej i długoterminowego wzrostu gospodarczego w całej Unii Europejskiej. Dzięki temu UE może wnieść wkład w wysiłki na rzecz zapobiegania kryzysom, przy jednoczesnym zapewnieniu poszanowania zasady pomocniczości.
6. Podkreśla znaczenie zasady „nie szkodzić spójności”. Apeluje o rozważenie w podobny sposób możliwości wdrożenia zasady „nie szkodzić odporności” w procesie kształtowania polityki UE, z myślą o zwiększeniu spójności między odpornością regionalną a polityką UE i zapewnieniu, że przy kształtowaniu polityki UE zostanie uwzględniony aspekt odporności społeczno-gospodarczej regionów UE, w szczególności poprzez oceny oddziaływania terytorialnego.
7. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji Europejskiej na rzecz uczynienia odporności gospodarczej centralnym elementem jej narzędzi polityki prognozowania strategicznego, takich jak roczne sprawozdania dotyczące prognozy strategicznej, ale ubolewa nad obecnym brakiem prawdziwego, dogłębnego wymiaru regionalnego w analizie odporności gospodarczej, a w konsekwencji nad brakiem odpowiedniego wymiaru regionalnego w jej narzędziach politycznych w tej dziedzinie.

⁽¹⁾ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/strategic-planning/strategic-foresight/2020-strategic-foresight-report_pl.

8. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że znaczenie odporności gospodarczej zostało podkreślone w sprawozdaniu wysokiego szczebla Enrica Letty na temat przyszłości jednolitego rynku ⁽²⁾ i dostrzega wartość w wielu zawartych w nim propozycjach dotyczących zwiększenia odporności gospodarczej Europy. Uważa jednak, że należy przyjąć bardziej zróżnicowane podejście konkretnie do odporności gospodarczej.

9. Wzywa do tego, by wszystkie kluczowe podmioty instytucjonalne uwzględniły w swoich działaniach politycznych oraz podczas zbliżających się debat na temat przyszłości jednolitego rynku silne powiązanie między konkurencyjnością gospodarczą, zrównoważonym rozwojem i odpornością.

Oparte na dowodach budowanie odporności

10. Zauważa, że dostępność aktualnych i dokładnych regionalnych danych gospodarczych może dostarczyć decydom istotnych informacji na temat podatności regionów na zagrożenia oraz ich zdolności adaptacyjnych. Ułatwia to podejmowanie decyzji, które są coraz bardziej świadome i uwzględniające regiony oraz dokładniejsze planowanie polityki.

11. W związku z tym podkreśla znaczenie dostępu do zharmonizowanych danych dotyczących odporności gospodarczej ze wszystkich regionów w celu opracowania odpowiednich narzędzi wsparcia dla regionów i opracowania skutecznych kryteriów wzmocnienia ich odporności gospodarczej.

12. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie i rozwój regionalnych tabel wskaźników odporności Wspólnego Centrum Badawczego i podkreśla, że opracowanie coraz bardziej zregionalizowanej wersji tabel wskaźników odporności umożliwiłoby ustalenie słabych punktów i zdolności specyficznych dla danego regionu oraz pomogłoby regionom w określeniu ich mocnych stron i obszarów wymagających poprawy.

13. Wzywa do jak najszybszego uruchomienia takich regionalnych tabel wskaźników odporności, tak aby wskaźniki te mogły zostać uwzględnione w odpowiednim czasie przy opracowywaniu i wdrażaniu odpowiednich narzędzi polityki UE. Domaga się, aby te tabele po uruchomieniu zostały odpowiednio włączone do wiosennego pakietu europejskiego semestru, podobnie jak to ma miejsce w przypadku obecnych tabel wskaźników odporności.

14. Zauważa, że dostępność danych regionalnych na poziomie NUTS 2 nadal nie jest wystarczająca, danych wewnątrz krajowych – często niejednorodna, a danych na poziomie NUTS 1 – wyższa, ale nadal niepełna. Sugeruje, że w razie potrzeby dodatkowe dane można by również gromadzić na poziomie NUTS 3, tak aby uzupełnić dane na poziomie NUTS 2 z myślą o lepszym identyfikowaniu szczególnych słabości obszarów. Celem powinno być mapowanie danymi miejsko-wiejskiej typologii regionów na poziomie NUTS 3, co przyczyni się do kształtowania polityki opartej na potwierdzonych informacjach i ukierunkowanej na konkretny obszar.

15. W związku z tym podkreśla, że skuteczność gromadzenia danych regionalnych jest często uzależniona od poziomu nowoczesnej infrastruktury i cyfryzacji, oraz zwraca uwagę na konieczność dalszych inwestycji w słabiej rozwiniętych regionach w celu zapewnienia kompleksowej i wiarygodnej dostępności danych w całej UE. Zwraca także uwagę na szczególne wyzwania, z jakimi mierzą się regiony o niekorzystnych warunkach przyrodniczych i demograficznych, gdzie brak jednolitych danych statystycznych utrudnia przygotowanie strategii politycznych dostosowanych do tych terytoriów.

16. Zwraca uwagę na korzyści płynące z tzw. cyfrowych bliźniaków dla odporności i zrównoważonego rozwoju władz lokalnych i regionalnych. „Cyfrowe bliźniaki” mogą łączyć dane geoprzestrzenne ze specjalistycznymi informacjami. Takie cyfrowe mapowanie obszaru geograficznego umożliwia analizę sytuacji i ukierunkowane modelowanie scenariuszy jako podstawy dla przemyślnych i wyważonych decyzji.

Wspieranie dywersyfikacji regionalnej i przewagi komparatywnej

17. Podkreśla potężną rolę dywersyfikacji gospodarczej w regionach europejskich jako kluczowego elementu wysiłków na rzecz budowania odporności poprzez ukierunkowane inwestycje stymulujące przedsiębiorczość i dywersyfikację przemysłu.

18. Podkreśla kluczową rolę MŚP w dywersyfikacji regionalnych gospodarek i łańcuchów dostaw, a tym samym w przyczynianiu się do regionalnej odporności gospodarczej, ponieważ zależność regionów od ograniczonej liczby dużych pracodawców zwiększa ich podatność na wstrząsy gospodarcze w przypadku wycofania inwestycji w paliwa kopalne. Zauważa jednocześnie, że kryzysy często najsilniej dotyczą MŚP.

⁽²⁾ www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf.

19. W związku z tym wzywa do wprowadzenia specjalnych środków wsparcia na rzecz odporności w celu wykorzystania pozycji MŚP w gospodarkach regionalnych. Apeluje także do Komisji Europejskiej o wzmocnienie wysiłków na rzecz zmniejszenia obciążeń regulacyjnych dla przedsiębiorstw oraz o uznanie zasady „najpierw myśl na małą skalę” w całym cyklu legislacyjnym UE, a także o dopilnowanie, by testy MŚP, filtry MŚP i kontrole konkurencyjności stały się normą w kształtowaniu polityki UE.

20. Podkreśla, że wsparcie finansowe, choć musi być dostępne dla wszystkich regionów UE zmagających się ze wstrząsami gospodarczymi, powinno być także aktywnie kierowane na wzmocnienie odporności regionów najbardziej narażonych na przyszłe wstrząsy gospodarcze. Wsparcie należy ukierunkowywać zgodnie z zasadą pomocniczości i w oparciu o mocne strony regionów, tak aby umożliwić im wzmocnienie ich konkurencyjności w warunkach rynkowych.

21. Podkreśla potrzebę ukierunkowania wsparcia finansowego również na rozwijanie umiejętności i możliwości zatrudnienia młodych ludzi w regionach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, zwłaszcza w sektorach o krytycznym znaczeniu dla dwojakiej transformacji. Uznaje, że inwestowanie w edukację i rozwój zawodowy młodzieży może zwiększyć długoterminową odporność gospodarczą słabiej rozwiniętych regionów.

22. Zwraca uwagę na możliwości gospodarcze oferowane różnym regionom w wyniku dwojakiej transformacji i zwraca uwagę na potrzebę przewidywalnych, elastycznych i przejrzystych regulacji, silnych ekosystemów regionalnych oraz współpracy między sektorem publicznym i prywatnym a uniwersytetami. Zgodnie z zasadą neutralności technologicznej, której podstawą jest dostępność technologii niskoemisyjnych i odnawialnych, Komisja Europejska musi zapewnić konkurencję w zakresie technologii ⁽³⁾, promując w tym kontekście postęp technologiczny i zróżnicowanie gospodarcze. W związku z tym podkreśla znaczenie umożliwiania i promowania wielu różnych rozwiązań z uwzględnieniem zróżnicowanych warunków w regionach UE pod względem klimatu, geografii, infrastruktury, systemów energetycznych ⁽⁴⁾ i poziomów rozwoju, jak również istniejącego przemysłu i szczególnego potencjału regionów w zakresie wartości dodanej, tak aby uniknąć podważania dywersyfikacji gospodarczej i odporności regionów.

23. Apeluje o skoncentrowanie polityki przemysłowej UE na wspieraniu badań i rozwoju nowych innowacji w zakresie zaawansowanych technologii oraz podkreśla, że inwestycje w badania naukowe, edukację i umiejętności zwiększają odporność gospodarczą regionów w perspektywie długoterminowej.

24. Z zadowoleniem przyjmuje potencjał istniejących instrumentów finansowania, w tym Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Programu InvestEU, programu „Horyzont Europa”, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i instrumentu „Łącząc Europę” we wspieraniu regionalnych wysiłków na rzecz dywersyfikacji. Wzywa jednak do przyjęcia bardziej całościowego, ukierunkowanego i zintegrowanego podejścia, w ramach którego dywersyfikacja jest głównym, wyraźnym celem finansowania, a nie wynikiem drugorzędym, tak aby konkretnie zwiększyć wpływ polityki w dziedzinie dywersyfikacji.

25. Z zadowoleniem przyjmuje niedawne inicjatywy Komisji Europejskiej, takie jak regionalne doliny innowacji i partnerstwa na rzecz innowacji regionalnych, które ułatwiają zbadanie wyjątkowych przewag komparatywnych regionów europejskich. Uważa ponadto, że należy stworzyć specjalną przestrzeń dla władz lokalnych w ramach takich inicjatyw, biorąc pod uwagę ich specyfikę, a w szczególności realia średnich i dużych miast.

26. Zauważa, że przyjęcie i dalszy rozwój takich inicjatyw jest zgodne z nadrzędnym celem, jakim jest wykorzystanie mocnych stron regionów i wspieranie innowacji, które są zasadniczymi filarami wzmocnienia odporności regionalnej i zapewniania stabilnego długoterminowego wzrostu i rozwoju gospodarczego.

27. Podkreśla korzystną rolę regionalnych agencji promocji inwestycji w identyfikowaniu lokalnych sektorów o wartości dodanej, które są dobrze zakorzenione w regionalnym kontekście gospodarczym, i wzywa do zaangażowania tych agencji we wdrażanie narzędzi wsparcia i systemów finansowania. Zwraca uwagę na konieczność zapewnienia, by agencje te działały w sposób przejrzysty i w interesie publicznym, z uwzględnieniem solidnych środków w zakresie rozliczalności.

⁽³⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – W kierunku bezemisyjnego transportu drogowego: rozwój infrastruktury paliw alternatywnych i wzmocnienie norm emisji CO₂ (Dz.U. C 270 z 13.7.2022, str. 38).

⁽⁴⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. w związku z COP26 (Dz.U. C 440 z 29.10.2021, str. 25).

Zabezpieczenie regionalnych łańcuchów wartości

28. Akcentuje, że zróżnicowane i bezpieczne łańcuchy dostaw, co podkreślono również w sprawozdaniu Letty, mają kluczowe znaczenie dla ochrony jednolitego rynku i stanowią podstawę odporności gospodarczej, zwłaszcza w przypadku regionów, których gospodarki są mniej zróżnicowane.

29. Podkreśla, że inwestycje w infrastrukturę i dostępność regionów mają kluczowe znaczenie dla wzmocnienia ich odporności gospodarczej i jednolitego rynku, i wzywa do tego, by przy rozwijaniu infrastruktury bardziej uwzględniać szczególne słabości regionalne – takie jak te występujące w regionach usytuowanych wzdłuż granic zewnętrznych UE, w regionach najbardziej oddalonych oraz w regionach, które cierpią z powodu poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych. Uważa, że inwestycje w transeuropejską sieć transportową (TEN-T) – w tym te dotyczące przestarzałej infrastruktury kolejowej i śródlądowych dróg wodnych – mają zasadnicze znaczenie dla konkurencyjnego, bezpiecznego i niskoemisyjnego przepływu osób i towarów. Podkreśla również znaczenie priorytetowego traktowania zrównoważonych rozwiązań transportowych, integracji energii ze źródeł odnawialnych oraz minimalizowania wpływu na środowisko.

30. Apeluje o zwrócenie większej uwagi na koncepcję kompleksowego bezpieczeństwa i bezpieczeństwa dostaw w całej Unii Europejskiej oraz wzywa Komisję Europejską do przeprowadzenia skoordynowanej i ciągłej oceny wszystkich sektorów polityki w celu zwiększenia gotowości na przyszłe wstrząsy.

31. Podkreśla w tym kontekście znaczenie odpornych regionów leżących przy lądowych i morskich granicach zewnętrznych Unii Europejskiej, będących geograficznymi drogami dostępu, dla bezpieczeństwa i odporności UE oraz wzywa do uwzględnienia tego faktu w przyszłej polityce konkurencji i polityce spójności. Podkreśla znaczenie solidarności z tymi regionami i wyjątkowych wyzwań, przed którymi stoją, w tym wynikających z nieuregulowanej migracji. W tym kontekście uważa, że należy zwiększyć europejskie zasoby przeznaczone na wzmocnienie bezpieczeństwa granic zewnętrznych UE.

32. Uznaje ważną rolę, jaką niedawno przyjęty nadzwyczajny instrument jednolitego rynku będzie musiał odegrać, aby zwiększyć odporność jednolitego rynku w czasach kryzysu, i z zadowoleniem przyjmuje fakt, że zalecenia zawarte w swojej opinii w sprawie tego wniosku ustawodawczego zostały uwzględnione w porozumieniu współprawodawców w sprawie tego narzędzia, a w szczególności zalecenia dotyczące szczególnych wymogów dotyczących regionów przygranicznych i najbardziej oddalonych.

33. Podkreśla potencjał zmniejszenia nadmiernie złożonych ograniczeń biurokratycznych i usprawnienia procesów regulacyjnych jako realnej strategii łagodzenia wstrząsów gospodarczych. Uznaje wpływ nadmiernej biurokracji na utrudnianie działalności gospodarczej i akcentuje znaczenie wdrożenia środków mających na celu zwiększenie wydajności regulacyjnej, przy jednoczesnym zapewnieniu utrzymania wysokich norm socjalnych i środowiskowych oraz w zakresie bezpieczeństwa.

34. Opowiada się za stworzeniem ram środków tymczasowych, które można by uruchomić w celu zmniejszenia obciążeń regulacyjnych dla przedsiębiorstw lub organów publicznych w czasach podwyższonej niepewności, co umożliwi szybsze podejmowanie decyzji i sprawniejsze reagowanie na pojawiające się wyjątkowe wyzwania.

35. Przypomina, że pomoc państwa jest podstawowym narzędziem na drodze UE do odbudowy w następstwie niedawnych kryzysów, i podkreśla, że może ona również być skutecznym narzędziem poprawy odporności gospodarczej regionów, pod warunkiem, że przy przyznawaniu pomocy państwa stosowane będą odpowiednie kryteria odporności. Ubolewa jednak, że dwa tymczasowe zestawy ram pomocy państwa wywołały również zakłócenia konkurencji na jednolitym rynku, negatywne skutki dla wymiany handlowej między państwami członkowskimi oraz znaczne różnice w kwotach pomocy państwa zgłaszanych przez państwa członkowskie, co doprowadziło do różnic w możliwościach finansowych i nierównych warunków konkurowania, z korzyścią dla większych i bogatszych państw członkowskich oraz regionów, które mogą przyznawać większą pomoc.

36. Apeluje do Komisji, by rozważyła możliwość uelastycznienia pomocy państwa ukierunkowanej na regiony w przypadku wstrząsów gospodarczych, aby umożliwić terminowe i ukierunkowane wsparcie dla szczególnie dotkniętych regionów bez zakłócania jednolitego rynku, a także o uwzględnienie w kryteriach udzielania zamówień publicznych potrzeby zajęcia się szczególnymi słabościami regionalnymi, aby zwiększyć odporność regionów.

37. Podkreśla, że przystępna cenowo i bezpieczna produkcja energii jest warunkiem wstępnym odporności gospodarczej i konkurencyjności. Uznaje trudności związane z rosnącymi cenami energii i ich zmiennością. Oprócz zwiększania produkcji energii odnawialnej, takiej jak słoneczna, wiatrowa, hydroelektryczna, geotermalna, energia z biomasy i energia pływów, zwraca uwagę na potencjał energii jądrowej w zakresie zwiększania odporności i niezależności energetycznej UE oraz realizacji jej celów w zakresie dekarbonizacji. W związku z tym z zadowoleniem przyjmuje uznanie energii jądrowej za strategiczną technologię dla dekarbonizacji UE w akcie w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie. Ponadto z zadowoleniem przyjmuje propagowany przez Komisję Europejską europejski sojusz przemysłowy na rzecz małych reaktorów modułowych.

38. Podkreśla znaczenie promowania produkcji energii ze źródeł odnawialnych, zwłaszcza zdecentralizowanych i lokalnych systemów energii odnawialnej oraz odizolowanych systemów energetycznych, dla osiągnięcia przejścia na czystą energię, zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego i zapewnienia nowych możliwości gospodarczych, zwłaszcza na obszarach wiejskich.

39. Podkreśla potrzebę priorytetowego traktowania efektywności energetycznej i oszczędności energii w celu zmniejszenia zużycia energii w UE, co skutecznie przyczyni się do ochrony klimatu i niezależności energetycznej;

40. Wzywa do zwrócenia większej uwagi na wyzwania związane z produkcją energii wiatrowej i nadzorem obronnym na rozległych terytoriach UE graniczących z Rosją i Białorusią. Zauważa, że wiele regionów nie jest w stanie produkować energii wiatrowej na obszarach położonych blisko granicy, ponieważ stoi to w sprzeczności z technologią obronną radarową i opartą na czujnikach. Podkreśla, że ułatwienie rozwoju technologii radarowej i czujnikowej w celu umożliwienia produkcji energii wiatrowej w tych regionach może stanowić ważne europejskie rozwiązanie w zakresie dostępności czystej energii i jednocześnie zwiększyć odporność regionów UE usytuowanych wzdłuż jej granic zewnętrznych.

41. Zwraca uwagę, że wzmocnienie odporności gospodarczej UE wymaga większych inwestycji w krytyczną infrastrukturę cyfrową, taką jak sieci ruchome, kable podmorskie, satelity, centra danych, przyszłe rozwiązania technologiczne i technologie krytyczne, a także dalszego rozwijania europejskich łańcuchów wartości.

42. Przypomina, że wysoki poziom cyberbezpieczeństwa i powiązanej wiedzy fachowej ma zasadnicze znaczenie dla konkurencyjności i odporności UE i jej regionów oraz że udana transformacja cyfrowa wymaga silnego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych. Zwraca uwagę na ochronę praw cyfrowych, w tym prywatności i wolności wypowiedzi, jako podstawowych zasad przyświecających środkom w zakresie cyberbezpieczeństwa.

43. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki na rzecz wzmocnienia otwartej strategicznej autonomii UE, zabezpieczenia produkcji kluczowych strategicznych towarów i produktów w UE oraz zmniejszenia ryzyka w kluczowych łańcuchach dostaw podatnych na zagrożenia. Podkreśla w związku z tym znaczenie większego wykorzystania surowców wtórnych, zbiórki i recyklingu e-odpadów, wdrożenia środków przeciwko nielegalnemu składowaniu odpadów i dążenia do gospodarki o obiegu zamkniętym.

Zarządzanie regionalne i upodmiotowienie społeczne

44. Przypomina, że we wszystkich państwach członkowskich niedawne kryzysy pokazały, że szybkie i skuteczne reagowanie organów publicznych w dużej mierze zależy od dobrego zarządzania i skutecznego przywództwa oraz że wymaga to ścisłej współpracy między wszystkimi szczeblami sprawowania rządów oraz podmiotami pozarządowymi, takimi jak przedsiębiorstwa i społeczeństwo obywatelskie.

45. Podkreśla konieczność całościowej polityki, aby zaradzić kryzysowi demograficznemu i zapewnić Europie odporną przyszłość demograficzną. Uznaje w związku z tym, że zwiększenie udziału kobiet w rynku pracy może być jednym z najskuteczniejszych środków zaradczych, obok promowania legalnej migracji i skutecznej integracji obywateli państw trzecich w celu złagodzenia presji na rynki pracy – w tym celu trzeba jednak zapewnić odpowiednie warunki ramowe, takie jak opieka nad dziećmi, nauka języków i szkolenia zawodowe. Wzywa do opracowania programów promujących pozostanie młodych ludzi na obszarach wiejskich i w regionach słabiej rozwiniętych oraz powrót na te obszary poprzez wspieranie zatrudnienia, łączności cyfrowej i przedsiębiorczości, w tym oferowanie szkoleń, mentoringu i dostępu do finansowania, oraz wyciąganie wniosków z najlepszych praktyk państw członkowskich.

46. Podkreśla znaczenie ukierunkowanych programów mających na celu zwiększenie udziału kobiet we wszystkich sektorach poprzez kształcenie, szkolenie i wspieranie przedsiębiorczości. Przypomina, że parytet płci w procesach decyzyjnych związanych z polityką gospodarczą i planowaniem regionalnym zwiększa odporność i sprzyja różnorodności perspektyw, przyczyniając się do stworzenia solidniejszego i bardziej elastycznego jednolitego rynku.

47. Przypomina ponadto, że dostęp do wysokiej jakości usług świadczonych w interesie ogólnym i wysokiej jakości infrastruktury to sposoby przeciwdziałania negatywnym trendom demograficznym oraz że należy to uwzględnić w przyszłej polityce konkurencji i w polityce spójności UE w celu urzeczywistnienia „swobody pozostania na miejscu”, jak to opisał Enrico Letta we wspomnianym wyżej sprawozdaniu.

48. Podkreśla kluczową rolę wzmocnienia pozycji społeczności w zwiększaniu odporności regionalnej na pojawiające się wyzwania poprzez wdrażanie programów budowania odporności społeczności mających na celu wyposażenie lokalnych mieszkańców w podstawowe umiejętności i wiedzę w zakresie świadomości finansowej, zarządzania ryzykiem i przystosowania się do niego, a także wspieranie kultury gotowości i współpracy na szczeblu lokalnym.

49. Zauważa, że wiedza finansowa może umożliwić obywatelom podejmowanie świadomych decyzji, lepsze zrozumienie ryzyka gospodarczego i możliwości gospodarczych, dokonywanie bardziej świadomych wyborów inwestycyjnych i w związku z tym skuteczniejsze radzenie sobie z niepewnością, co prowadzi do tworzenia coraz bardziej odpornych społeczności zdolnych do lepszego zarządzania wstrząsami gospodarczymi na poziomie osobistym.

50. W związku z tym wzywa do zwiększenia finansowania inicjatyw z zakresu wiedzy finansowej, zwłaszcza skierowanych do młodych ludzi i prowadzonych w regionach słabiej rozwiniętych, jako kluczowej strategii zwiększania odporności poprzez przeznaczenie ukierunkowanych środków finansowych na programy mające na celu zwiększenie świadomości finansowej wśród obywateli.

51. Podkreśla znaczenie ciągłego usprawniania wszystkich systemów edukacji, co wzmacnia wartość europejskiego kapitału ludzkiego, a przede wszystkim znaczenie nauczania języków wspólnotowych, co zwiększa wydajność pracowników oraz poprawia funkcjonowanie jednolitego rynku i jego konkurencyjność w stosunku do innych podmiotów spoza Unii.

Bruksela, dnia 8 października 2024 r.

Vasco ALVES CORDEIRO
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów